

**Reactie Wmo-raad op concept-beleidsplan Schuldhulpverlening
13 december 2016**

Aan het College van Burgemeester en Wethouders van de Gemeente Oisterwijk

Oisterwijk, 13 december 2016

Betreft: Reactie Wmo-raad op het concept Beleidsplan Schuldhulpverlening

Geacht College,

Op 1 december jl. hebben twee leden van de Wmo-raad deelgenomen aan een ambtelijke bijeenkomst waarbij het concept Beleidsplan Schuldhulpverlening ter bespreking voorlag. In zijn brief van 22-11-2016 aan wethouder Smit heeft de Wmo-raad in dit verband aangegeven geen advies over het concept Beleidsplan Schuldhulpverlening te kunnen uitbrengen gezien de te korte doorlooptijd. Wel wil de Wmo-raad graag gebruik maken van de gelegenheid om, in het verlengde van het besprokene, hierbij een schriftelijke reactie toe te voegen.

In het Coalitieakkoord 2013-2017 staat:

‘De gemeente Oisterwijk wil voor haar burgers op integrale wijze richting geven aan het beleid. Schuldhulpverlening en het voorkomen en bestrijden van armoede zijn met elkaar verweven en kunnen in samenhang worden benaderd. In het Coalitieakkoord 2014-2018 is reeds geconstateerd dat schuldenproblematiek vaak samenhangt met andere problemen op het terrein van gezin, werk of gezondheid. Aan financieel kwetsbare burgers wil de gemeente ondersteuning bieden en preventie en integrale aanpak vormen hierbij de uitgangspunten. Dit wil zij uitvoeren in samenwerking met de doelgroep en maatschappelijke partners.’. Dat zijn mooie voornemens. Wij constateren dat het conceptbeleidsplan vooral een voortzetting/aanscherping is van het Beleidsplan Schuldhulpverlening 2012-2015 en geen noemenswaardige nieuwe beleidsvoornemens bevat. Ons inziens bevat het nieuwe beleidsplan de standaard-aanpak van een schuldhulpverlenings- c.q. saneringstraject.

Als het gaat om de kwaliteit van de nota, in termen van een *beleidsnota*, worden concrete stappen gemist. De nota bevat veel teksten over de wijze waarop men wil dat zaken worden aangepakt, ook wanneer die gaan over uitvoeringswijzen, die prima aan de professionele instanties overgelaten kunnen worden. Er wordt niet aangegeven hoe de gemeente dit gaat regelen.

Wij hebben in onze reactie een driedeling aangebracht die betrekking heeft op de fasen in het proces.

Voorkomen en bestrijden van schulden

1

Preventie en vroegsignalering zijn van groot belang om de problematiek niet te laten cumuleren. Laagdrempeligheid van de dienstverlening is hierbij een voorwaarde. Voor burgers met vragen over geldzaken moet duidelijk zijn waar zij terecht kunnen. Onze voorkeur gaat uit naar één loket voor geldzaken dat ook toegankelijk is voor mensen met vragen als er nog geen sprake is van grote schulden.

2

Geconstateerd wordt dat bij 70 % van de hulpvragen aan het Sociaal Team een financiële component aanwezig is. Het lijkt ons om die reden nodig om:

- Woningcorporaties, nutsbedrijven en ziektekostenverzekeraars ertoe te bewegen om een klant met betalingsachterstanden te verwijzen naar het gemeentelijke loket. Volgens de nota, bestaat een dergelijke afspraak nu alleen met Leystromen.
- Het Sociaal Team in de hulpverleningsdriehoek te laten zakken tot de 0e lijn c.q. basisstructuur. Het team kan dan direct zelf kleinschalige hulp inzetten, b.v. door een vrijwilligersorganisatie in te schakelen.

Speciale aandacht wordt gevraagd voor de groep ouders met financiële problemen die een kinderopvangtoeslag ontvangen. De huidige financiering systematiek kan er toe leiden dat ouders hoge schulden opbouwen omdat ze de kinderopvangtoeslag gebruiken voor andere bestedingen (w.o. aflossing van schulden).

De relevante dienstverleners moeten op de hoogte zijn van de lokale aanpak en van de uitvoerende partners om effectief te kunnen doorverwijzen indien dat nodig is.

3

Maar al te vaak komt het probleem in bepaalde families meer voor dan in andere en dreigt het van generatie op generatie overgenomen te worden. Door financiële educatie een duidelijke plaats te geven in het onderwijscurriculum kan de financiële weerbaarheid onder jongeren worden vergroot. Financiële educatie houdt de drieslag: kennisoverdracht, motivatie en empowerment in. Voor een nieuwe groep inwoners – de statushouders – is er veel onbekendheid over de gevolgen van financiële transacties (kopen op afbetaling, afsluiten van leningen, deelnemen aan loterijen en kansspelen b.v.). Voor ouders die deelnemen aan inburgeringcursussen en die hun kinderen naar een kinderdagverblijf brengen bestaat het risico dat zij de kinderopvangtoeslag anders besteden dan waarvoor deze is bedoeld met als gevolg betalingsproblemen. In inburgeringsprogramma's dient expliciet aandacht te worden geschonken aan omgaan met geld en voorkomen van schulden.

4

Helaas worden instanties vaak pas in een laat stadium ingeschakeld bij financiële problemen. De gemeente kan ertoe bijdragen dat het taboe dat rust op het verkeren in financiële problemen wordt weggenomen en bespreekbaar wordt gemaakt door in haar communicatie burgers te informeren over het belang van vroegtijdig hulp zoeken en hen te wijzen op mogelijke maatregelen die burgers zelf kunnen nemen. Een voorbeeld: leg informatiefolders op vindplaatsen met adressen waar mensen met vragen en problemen terecht kunnen en met tips wat zij kunnen ondernemen om problemen te voorkomen en/of aan te pakken. Bewustmaking draagt ertoe bij dat problemen in een vroeg stadium worden onderkend en kunnen worden aangepakt.

Effectiviteit en kwaliteit van de schuldhulpverlening

Uit een klein onderzoek dat wij hebben gedaan onder instanties die voor de gemeente de uitvoering van de schuldhulpverlening uitvoeren, kunnen wij opmaken dat in Oisterwijk veel zaken goed zijn geborgd. Men ervaart dat de laatste jaren de kwaliteit van de hulpverlening positief is beïnvloed dankzij de gezamenlijke huisvesting waardoor er directe en korte lijnen tussen het loket van Juvans en de Kredietbank bestaan. Bij de intake worden ook andere vormen van hulpverlening ingezet zoals hulp bij administratie en Voedselbank. Huisuitzetting wordt zo veel mogelijk voorkomen zeker als er kinderen zijn. In het beleidsplan zou opgenomen kunnen worden dat gezamenlijke huisvesting van toegang en uitvoering van schuldhulpverlening noodzakelijk zijn.

Met de schuldeisers, zeker daar waar het gaat om lokale partners zoals de woningcorporatie, de lokale banken en met partners als energieleveranciers en ziektekostenverzekeringen, zouden middels overeenkomsten afspraken kunnen worden gemaakt rondom vroeg signalering, samenwerking bij het ontstaan van schulden en clementie bij de afhandeling daarvan.

5

Voor burgers die moeten leven van een uitkering op grond van de Participatiewet en die chronisch ziek zijn dienen passende en creatieve oplossingen ontwikkeld te worden. Door de lage uitkering en de extra kosten die hun ziekte met zich meebrengt vormen de eigen bijdragen voor ziektekosten voor met name deze groep mensen een groot probleem. Het gevaar van medische zorgmijding speelt dan ook op. Gespreid voldoen van het eigen risico is mogelijk. Echter, spreiding van alle vaste kosten die deze mensen hebben maakt dat hun vrij te besteden maandbudget zodanig laag is, dat zij onvoldoende besteedbaar budget overhouden. De hoogte van het eigen risico ziektekosten is voor hen een hoge kostenpost. De gemeente zou voor deze groep passende maatregelen kunnen treffen door (naar voorbeeld van andere gemeenten) op een creatieve wijze een collectieve regeling te treffen in verband met eigen bijdragen ziektekosten als preventief beleid zonder onmogelijke randvoorwaarden.

Voor gezinnen met kinderen zijn er extra ondersteuningsmogelijkheden zoals kind gebonden budgetten. Met het oog op de kansen voor kinderen en hun toekomst zou de gemeente kunnen nagaan of en bevorderen dat deze middelen daadwerkelijk voor kinderen aangewend worden.

Van groot belang is, dat medewerkers oog hebben voor individuele en bijkomende problematiek. Zij zouden ruimte en mandaat moeten kunnen hebben om in de hulpverlening maatwerk toe te passen.

Het bestaan van de Voedselbank is een hulpmogelijkheid die noodzakelijk is voor een aantal Oisterwijkse burgers. Het voortbestaan daarvan is mede afhankelijk van subsidiegelden, vooral vanuit de Provincie afkomstig. Het lijkt erop dat de Provincie aan het continueren van die subsidie twijfelt. Wij dringen erop aan dat de Gemeente hier stelling in neemt en in het beleidsplan opneemt, dat zij garant staat voor het voortbestaan van een voedselbank, daar waar het om Oisterwijkse burgers gaat.

6

Mensen met een niet-saneerbare schuld komen per definitie niet in aanmerking voor schuldsanering. Stabiliseren is, volgens het beleidsplan, dan de enige oplossing. Welke rol ziet de gemeente hierbij voor zichzelf? Als de lokale overheid niets doet bestaat het gevaar dat deze groep wordt overgeleverd aan deurwaarders of minder bonafide incassobedrijven. In de praktijk komen deze mensen zonder hulp terecht in een onoplosbare problematiek waarvan zijzelf levenslang de lasten blijven ervaren maar waarvan ook de samenleving last heeft.

Nazorg en voorkomen van recidive

7

In de praktijk blijkt, dat er vaak sprake is van recidieven. Meer nadruk leggen op preventie daarvan is noodzakelijk. Dat betekent voldoende begeleiding van mensen in schuldhulpverlening en in de periode erna. Veel recidieven ontstaan doordat men de eigen verantwoordelijkheid niet aankan. Een deel van de cliënten is na afloop van het schuldhulpverleningstraject niet in staat om (duurzaam) zelfstandig een financiële huishouding te voeren en heeft blijvend ondersteuning nodig. Voor deze groep burgers zal begeleiding gewenst en noodzakelijk blijven. In het beleidsplan staat aangegeven dat ondersteuning na een hulpverleningstraject van beperkte duur kan zijn. Wij dringen erop aan om mogelijkheden te creëren voor permanente ondersteuning.

Geacht College,

Wij hopen u middels deze brief van dienst te zijn bij het optimaliseren van het Beleidsplan
Schuldhulpverlening

Met vriendelijke groet,

namens de Wmo-raad,
Leo Versteeg, secretaris